

Betänkandet Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande (SOU 2018:22) och promemorian Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande

Arbetsmarknadsdepartementet A2018/00777/I

1 Sammanfattning

Skatteverket har fått rubricerat betänkande med kompletterande promemoria på remiss. Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ett sammanhållet system för mottagande av asylsökande och nyanlända. Skatteverket lämnar enbart synpunkter i de delar av förslaget som kan komma att beröra Skatteverkets verksamhet.

Skatteverket tillstyrker

- förslaget om att regeringen bör överväga att genomföra Utredningen om organiserad och systematisk brottslighet mot välfärdens förslag att utöka Skatteverkets direktåtkomst till Migrationsverkets verksamhetsregister för uppgifter som myndigheten behöver för handläggning av folkbokföringsärenden (avsnitt 8.1.2).
- förslaget om att regeringen bör ta ställning till om förslag till lagstiftning bör tas fram utifrån befintliga underlag om att Migrationsverket ska rekvirera samordningsnummer för samtliga asylsökande (9.5).

Skatteverket avstyrker

- förslaget om att regeringen bör överväga om det bör finnas ytterligare möjligheter att tilldela samordningsnummer, utöver de som finns idag, när det råder osäkerhet om en persons identitet (avsnitt 9.5).

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Förslaget om utökad direktåtkomst i avsnitt 8.1.2

I betänkandet ges förslag på ett antal åtgärder som regeringen kan vidta för att korta ledtider och få en mer sammanhållen övergång från asylsökande till nyanländ invandrare. En sådan åtgärd är att genomföra Utredningen om organiserad och systematisk brottslighet mot välfärdens förslag om utökad direktåtkomst för Skatteverket till Migrationsverkets verksamhetsregister för uppgifter som behövs för handläggning av folkbokföringsärenden.

Skatteverket instämmer i betänkandets bedömning att förslaget kommer att underlätta och påskynda handläggningen av ärenden om folkbokföring. Direktåtkomst skulle dels möjliggöra en automatisering av ett idag i många fall manuellt arbete, dels kvalitetssäkra den prövning som folkbokföringsverksamheten har att utföra. Förslaget bör vidare innebära en förenkling för enskilda som endast behöver lämna uppgifter till en myndighet. Slutligen bör ett utökat informationsutbyte mellan myndigheterna också medföra ökad möjlighet att motverka brottslighet med koppling till oriktiga uppgifter i folkbokföringen.

2.2 Förslagen om samordningsnummer i avsnitt 9.5

Skatteverket delar utredningens bedömning att tilldelning av samordningsnummer för samtliga asylsökande skulle underlätta asylsökandes kontakter med myndigheter och även kontakterna mellan myndigheter rörande den asylsökande. Det skulle också minska risken för sammanblandning av personer.

Dessa fördelar måste vägas mot de erfarenheter – här syftas inte specifikt på asylsökande – som visat på att det finns ett flertal risker med det nuvarande systemet för tilldelning av samordningsnummer. Felaktiga eller falska samordningsnummer kan leda till stora skador om de missbrukas. En försvarande omständighet beträffande samordningsnummer är att myndigheter ofta har svårt att identifiera personen bakom det felaktiga samordningsnumret och därmed uppstår en spårbarhetsproblematik. Denna problematik är särskilt framträdande beträffande samordningsnummer som tilldelats trots att personens identitet inte är styrkt, s.k. ostyrkt samordningsnummer.

Det är vanligt att asylsökande inte kan styrka sin identitet. Många av de samordningsnummer som kommer att tilldelas asylsökande kan därför förväntas vara ostyrkta samordningsnummer. Det kan därför inte uteslutas att ett genomförande av förslaget skulle medföra ökad risk för missbruk. En förändrad lagstiftning bör utformas så att risken för missbruk minskar, snarare än ökar.

Antalet samordningsnummer kommer att öka kraftigt om det införs en ordning där samtliga asylsökande tilldelas samordningsnummer. Redan idag har nummerserierna för individnumren tagit slut för vissa födelsedatum. Om förslaget genomförs är det därför viktigt att det, liksom vid tilldelning av personnummer, finns en möjlighet att använda en närliggande dag i månaden om individnumren för den faktiska födelsedagen har tagit slut.

Skatteverket bedömer att det inte finns behov av att tillsätta en ny statlig utredning för att se över frågan om tilldelning av samordningsnummer till samtliga asylsökande. Såsom anges i

betänkandet har Skatteverket tidigare utrett förutsättningarna för att låta samtliga asylsökande i Sverige erhålla samordningsnummer. Skatteverket kommer dessutom inom kort att lämna in en ny rapport med förslag om samordningsnummer till regeringen (Fi2017/02960/S3). Rapporten är inriktad mot EU- och EES-medborgare, men kommer även att innefatta allmänna förslag om hur samordningsnumrens funktion i samhället kan förbättras. Skatteverket anser att rapporten, tillsammans med tidigare utredningar, utgör ett tillräckligt underlag för att förslag till ny lagstiftning ska kunna tas fram. Skatteverket tillstyrker därför förslaget om att regeringen bör ta ställning till om förslag till ny lagstiftning bör tas fram utifrån befintliga underlag om att Migrationsverket ska rekvirera samordningsnummer för samtliga asylsökande.

Ett genomförande av förslaget om samordningsnummer till samtliga asylsökande skulle medföra att det inte finns behov för andra myndigheter än Migrationsverket att rekvirera samordningsnummer i syfte att underlätta mottagandeprocessen. Det är vidare Skatteverkets uppfattning att det bör finnas mycket starka skäl för att utöka möjligheterna att tilldela samordningsnummer där identiteten inte är styrkt. Skatteverket avstyrker därför förslaget om att regeringen bör överväga om det bör finnas ytterligare möjligheter att tilldela samordningsnummer, utöver de som finns idag, när det råder osäkerhet om en persons identitet.

3 Konsekvenser för Skatteverket

3.1 Utökad direktåtkomst till Migrationsverkets verksamhetsregister

Ett genomförande av förslaget om utökad direktåtkomst till Migrationsverkets verksamhetsregister bedöms medföra endast ringa kostnader för Skatteverket.

3.2 Samordningsnummer till samtliga asylsökande

Ett genomförande av ett förslag om samordningsnummer till samtliga asylsökande beräknas medföra en engångskostnad för systemutveckling om 4-6 miljoner kronor samt ökad kostnad för personal med ca 2 miljoner kronor per år. Personalkostnaden är beräknad utifrån att det krävs ca 3,5 årsarbetskrafter för att varje år tilldela samordningsnummer till 30-35 000 asylsökande. Beräkningen förutsätter att ansökan görs via Skatteverkets e-tjänst. Om ansökan görs via brev tillkommer kostnad för manuell arkivering och diarieföring.